

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної
роботи
М.І. Мальований
“_____” _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Освітній ступінь: «Бакалавр»
Спеціальність: 073 «Менеджмент»
Факультет: менеджменту

Умань – 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент». Умань: Уманський НУС, 2019. 24 с.

Розробник: **Пітель Н.Я.**, доцент кафедри менеджменту, к.е.н., доцент

_____ Н.Я. Пітель

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від “_____” _____ 2019 року №

Завідувач кафедри

_____ І.М. Новак

“_____” _____ 2019 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту

Протокол від “_____” _____ 2019 року №

Голова _____ М.О. Гоменюк

“_____” _____ 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: <i>07 «Управління і адміністрування»</i>	<i>Обов'язкова навчальна дисципліна</i>	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <i>тези</i>		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		4-й	6-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 3,27</i> <i>самостійної роботи студента – 4,91</i>	Освітній ступінь: <i>«Бакалавр»</i>	18 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		54 год.	76 год.
	Вид контролю: екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 66,7 %

для заочної форми навчання – 18,4 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Головною метою вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є формування у майбутніх фахівців системи знань, умінь та навичок з концептуальних засад, принципів і методів формування, регулювання та відтворення міжнародних економічних відносин, а також забезпечення розуміння та усвідомлення дії об'єктивних законів та принципів їхнього розвитку, вивчення форм міжнародних економічних відносин, основного інструментарію та умов їхньої реалізації в умовах глобальних економічних змін.

Завданням вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є набуття таких компетентностей:

інтегральної:

- здобути глибокі теоретичні знання та практичні навички з міжнародних економічних відносин; набутти здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері міжнародних економічних відносин, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

спеціальних (фахових):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу у розумінні сутності міжнародних економічних відносин, їх значення, еволюції, чинників розвитку, особливостей дії законів і принципів;
- здатність знати і розуміти предметну область міжнародних економічних відносин та застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до адаптації і використання одержаних знань в умовах України, виходячи з цілей її інтеграції у сучасну систему світогосподарських зв'язків;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність), уміти творчо аналізувати стан системи міжнародних економічних відносин, визначати проблеми й тенденції їх розвитку;
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності, знання форм міжнародних економічних відносин, особливостей розвитку інтеграційних процесів та діяльності міжнародних економічних організацій;
- здатність працювати у міжнародному контексті і засвоїти понятійний апарат, що застосовується в світовій господарській практиці;
- здатність аналізувати результати діяльності організації, галузі, країни і зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- здатність визначати перспективи розвитку організації, галузі, країни виходячи з пріоритетів інтеграції країни у сучасну систему світогосподарських зв'язків;
- здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту для аналізу й структурування проблем, формування обґрунтованих рішень.

Програмними результатами вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є:

- демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства в умовах України, виходячи з цілей її інтеграції у сучасну систему світогосподарських зв'язків;
- демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень, враховуючи світовий досвід розвитку міжнародних економічних відносин;
- виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації стосовно міжнародних економічних відносин;
- застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації, галузі, країни, враховуючи світові тенденції розвитку міжнародних економічних відносин;
- демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності для обґрунтування управлінських рішень, враховуючи світовий досвід розвитку міжнародних економічних систем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» здобувачі освіти повинні **знати:**

- особливості світового господарства та міжнародних економічних відносин;
- суть міжнародних економічних відносин та взаємозв'язку їхніх форм, суб'єктів і рівнів;
- характеристики еволюційних періодів формування міжнародних економічних відносин;
- закони і принципи розвитку світового господарства;
- принципи міжнародного поділу праці;
- логіку, напрями і форми розвитку процесів міжнародної економічної інтеграції в умовах глобалізації;
- загальні проблеми сучасних міжнародних економічних відносин;
- тенденції та напрями світових інтеграційних процесів;
- принципи міжнародної інвестиційної діяльності і виробничого співробітництва;
- закономірності міжнародних науково-технічних відносин;
- тенденції міжнародної міграції робочої сили;
- напрями розвитку світової валютної системи і міжнародних валютно-фінансових відносин;
- тенденції руху міжнародного капіталу;
- принципи функціонування міжнародних організацій;
- напрями розвитку міжнародної торгівлі та механізми її регулювання;
- особливості міжнародних економічних відносин в сфері послуг;
- тенденції розвитку міжнародних транспортних відносин;
- принципи економічної єдності світу;
- напрями розв'язання проблем інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» здобувачі вищої освіти повинні **вміти**:

- оцінювати економічне, політико-правове, соціально-культурне середовище та інфраструктуру міжнародних економічних відносин;
- критично аналізувати глобальну торговельну політику; принципи і закони розвитку міжнародних економічних відносин, процеси поділу праці, спеціалізації та кооперування; форми, методи і механізми регулювання міжнародної торгівлі, процесів міграції робочої сили та руху капіталу;
- формувати алгоритм розв'язання проблем функціонування світової валютно-кредитної системи, удосконалення методології міжнародних розрахунків;
- використовувати отримані знання відносно умов зовнішньоекономічної діяльності України, виходячи з цілей та завдань її інтеграції у сучасну систему світогосподарських зв'язків, враховуючи тенденції та перспективи розвитку міжнародних економічних відносин.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

ЗМ 1. Особливості світового господарства та міжнародних економічних відносин

Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу "Міжнародні економічні відносини"

Предмет вивчення курсу "МЕВ", його місце серед інших економічних дисциплін, структура і логіка викладання. Значення в підготовці спеціалістів. Мета, завдання і нові підходи до вивчення курсу, його інформаційно-методичне забезпечення.

МЕВ як економічна категорія. Суттєвість МЕВ, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку.

Рівні розвитку МЕВ: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності.

Особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі. Роль МЕВ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.

Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ

Світове господарство: сутність, елементи і суб'єкти, формування, фактори розвитку. Міжнародна господарча взаємодія. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.

Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.

Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Країни Організації Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР). Країни "Сімки". Три центри економічного розвитку. Малі привілейовані нації. Країни переселенського капіталізму. Країни середнього рівня розвитку.

Країни, що розвиваються: поняття, загальні риси та місце у світовій економіці. Соціально-економічна структура. Країни з перехідною економікою, формування їх економічних угруповань і проблеми інтеграції у світову ринкову економіку. Країни централізованого планування.

Місце окремих угруповань країн у СГ і МЕВ. Провідне значення промислове розвинутих країн. Проблема ліквідації економічної відсталості і неокolonіальної залежності країн, що розвиваються, особливості їх МЕВ. Реалізація Нового Міжнародного економічного порядку (НМЕП). Проблеми інтеграції у світове господарство країн з перехідною економікою, зміни у розвитку їх МЕВ. Проблеми інтеграції України у СГ.

Тема 3. МЕВ у системі світового господарства і проблеми їх розвитку

МЕВ як елемент структури СГ. Формування МЕВ з розвитком СГ. Фактори розвитку МЕВ у системі СГ. МЕВ як необхідна умова розвитку і структурний елемент національних економік. Особливості МЕВ окремих груп країн (промислове розвинутих, перехідних суспільств, країн, що розвиваються). Суб'єкти МЕВ.

Еволюція МЕВ як зміна їх типів. Формування світової ринкової економіки. Новий міжнародний економічний порядок (НМЕП) - як концепція перебудови МЕВ.

Форми МЕВ, їх взаємозв'язок.

Проблеми розвитку МЕВ - глобальні і регіональні. Глобалізація СГ і МЕВ як одна з головних ознак сучасного їх розвитку. Загострення діалогу "Північ-Південь". Якісні зміни діалогу "Схід-Захід" та внутрішньосистемних діалогів.

Місце України в системі МЕВ.

Тема 4. Еволюційні періоди формування МЕВ

Доколоніальний період розвитку МЕВ. Зародження та розвиток міжобщинних господарських зв'язків. Міжнародні торговельні зв'язки стародавнього світу.

Міжнародні економічні відносини епохи середньовіччя. Зовнішньоторговельні відносини при феодализмі. Зовнішньоекономічні зв'язки Київської Русі та Гетьманської держави. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Сходу - Китаю, країн Південних морів, Середньої та Центральної Азії, Арабського Сходу. Колоніальний період формування МЕВ. Епоха Великих географічних відкриттів та їх вплив на розвиток МЕВ. МЕВ в умовах становлення індустріальної цивілізації. Зовнішня торгівля у період первісного нагромадження капіталу. МЕВ монополістичного капіталізму.

Новий (неокolonіальний) період розвитку всесвітніх економічних зв'язків. Світогосподарські зв'язки в найновіший період. Зростання єдності світового господарства. Сучасні проблеми розвитку МЕВ.

Тема 5. Середовище розвитку МЕВ

Поняття середовища МЕВ, його структура і особливості. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕВ.

Економічне середовище формування МЕВ, стан ринкових відносин країн і особливості їх взаємовідносин. Економічні регулятори МЕВ.

Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики і економіки в МЕВ. Політичні інтереси країн та регіонів. Політична стабільність і політичні ризики. Міжнародний тероризм як фактор формування політичного середовища. Правові регулятори МЕВ. Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕВ. Інфраструктура сучасних МЕВ. Роль транспорту і інформаційно-комунікаційних систем в розвитку МЕВ.

ЗМ 2. Проблеми розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин

Тема 6. Закони і принципи розвитку СГ і МЕВ

Особливості дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні. Протилежні сторони в МЕВ.

Головні економічні закони розвитку СГ і МЕВ: інтернаціоналізація господарського життя, закон вартості, міжнародної конкуренції, нерівномірності економічного розвитку, міжнародного поділу праці, економічної інтеграції.

Поняття та система принципів розвитку МЕВ, основні (загальні) і спеціальні принципи.

Тема 7. Міжнародний поділ праці, як об'єктивна основа МЕВ

Система міжнародного поділу праці (МПП) та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах. МПП - вихідна основа розвитку СГ і МЕВ. МПП як форма прояву суспільного поділу праці.

Етапи розвитку МПП.

Фактори поглиблення МПП.

Вплив технологічної революції на МПП.

Головні організаційно-економічні форми втілення МПП.

Проблеми і передумови участі України в МПП.

Тема 8. Загальні проблеми сучасних МЕВ

Глобальні і регіональні проблеми сучасності і загальні проблеми МЕВ.

Соціально-економічні та політичні особливості розвитку МЕВ сучасного періоду: від конфронтації до співробітництва. Нові горизонти європейського співробітництва.

Країни "третього світу" у системі МЕВ. Суперечності НМЕП та його еволюція.

Загострення діалогу "Північ-Південь".

Ісламський фактор розвитку МЕВ. Проблеми інтеграції нових незалежних держав (ННД) у світові міжнародні зв'язки. Фактори посилення економічної взаємозалежності країн, спільність конкретних економічних інтересів.

Проблеми зовнішньої заборгованості в МЕВ. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості.

Лібералізація зовнішньої торгівлі - загальна проблема сучасних МЕВ.

Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК. Проблеми розвитку міжсистемних та внутрішньосистемних діалогів.

Тема 9. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЕВ

Поняття "міжнародні економічні організації" (МЕО). Роль МЕО в системі МЕВ. МЕО як проява тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО, механізм управління, фінансові кошти. Участь країн у МЕО як одна з форм реалізації їх суверенітету. Сучасна система МЕО, їх класифікація.

Особливості міжнародної економічної інтеграції в умовах інтеграції.

Економічна діяльність ООН, її рівні. Система головних органів ООН. Генеральна Асамблея. Економічна і соціальна рада ООН (ЕКОСОР). Програми ООН. Регіональні комісії ООН з соціальних і економічних питань.

МЕО поза системою ООН. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). "Велика сімка". Група десяти "Паризький клуб".

Міждержавні загальноєкономічні і політичні організації країн, що розвиваються. Організація американських держав (ОАД). Організація африканської єдності (ОАЄ). Організація ісламська конференція (ОІК). Ліга арабських держав (ЛАД).

Міждержавні галузеві організації. Організація держав-експортерів нафти (ОПЕК) та її арабська група (ОАПЕК). Рада з нафти (АСКОПЕ). Асоціація судновласників (ФАСАЗ). Асоціація вантажовідправників. Міждержавні організації в галузі сільського господарства (щодо кофе, какао, бананів, цукру та ін.), в галузі промисловості та будівництва (щодо заліза і сталі, бокситів, олова, міді та ін.).

Міжнародні об'єднання підприємців. Україна і міжнародні економічні організації.

Тема 10. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Міжнародний рух капіталу. "Інвестиційний клімат". Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Зміни питомої ваги головних економічних центрів у вивозі капіталів. Основні потоки міжнародного капіталообміну. Особливості регулювання руху капіталу, вплив ТНК на його переміщення. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної і виробничої діяльності. Іноземні інвестиції в економіці України.

Головні форми виробничого співробітництва. Роль НТР у його поглибленні. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Співробітництво на компенсаційній основі.

ТНК - головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх суттєвість і еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішнього корпоративного обміну. Протиріччя між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК.

Спільні підприємства (СП). Передумови і особливості розвитку спільного підприємництва. Організаційно-правові і економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Вільні економічні зони. Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ в різних країнах.

Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.

Модуль 2.

ЗМ 3. Міжнародні економічні відносини в окремих сферах світового господарства

Тема 11. Міжнародні науково-технічні відносини

Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма МЕН. Традиційні і нові форми НТС країн світу. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС.

Міжнародний рух технологій та механізм її передачі. Спільні наукові дослідження. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Розробка науково-технічних прогнозів.

Співробітництво в галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи. Спільні наукові дослідження щодо захисту навколишнього середовища, у медицині, освоєнні космосу і Світового океану. Напрями НТС - електронізація господарства, його автоматизація, роботизація, нові види конструкційних матеріалів, біотехнології, атомна енергетика та ін.

Комерційний зміст науково-технічних відносин. Розвиток торгівлі ліцензіями і ноу-хау. Захист інтелектуальної власності.

Інтернаціоналізація НТС. Міжнародні науково-технічні програми. Проблеми НТС в діалозі "Схід-Захід". Перспективи включення науково-технічного потенціалу України в міжнародні науково-технічні зв'язки.

Тема 12. Міжнародна міграція робочої сили

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили і етапи розвитку. Масштаби, форми і основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Види міжнародної міграції. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації ("золотих комірців") і проблема "відпливу умів". Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових і інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння і експорту. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робітників-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП) і її роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Програми стимулювання еластичності ринку праці і забезпечення зайнятості населення. Гнучкість ринку праці. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Тема 13. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини

Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність і елементи. Поняття валюти і її види. Конвертованість валют. Валютний курс, його види. Валютний паритет. Крос-курс. Основні валютні операції. Котирування валют.

Еволюція світової валютної системи. Перехід від золотого стандарту до вільного курсу. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система. Валютно-фінансова система країн ЄС.

Сутність валютно-фінансових відносин і механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Баланс міжнародної заборгованості, її види. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу.

Тема 14. Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух міжнародного капіталу

Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Сутність міжнародних кредитних відносин. Основні види кредитних угод. Умови надання кредитів. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів.

Міжнародний рух капіталу як форма МЕВ. Різновиди формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРГГК), його функції. Різновидність операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів. Операції сек'юритизації.

Сутність та особливості розвитку євроринку. Євровалюта. Фактори розвитку євроринку та його сектори.

Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони. Валютна і інституціональна структура СРПК. Система СВІФТ.

Регіональні зміни у сфері зовнішніх позичань. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Тема 15. Міжнародні організації з регулювання валютних відносин

Міжнародна координація валютних відносин. Сутність міжнародного регулювання та його цілі.

Група Світового банку, мета створення, функції, структура. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Багатостороннє інвестиційно-гарантійне агентство (БАТІ). Міжнародний валютний фонд (МВФ) як одна з головних фінансових організацій: компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності. Фонди МВФ. Програми МВФ в Україні.

Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі регулювання валютно-кредитних відносин. Група десяти ("Паризький клуб"). Лондонський клуб.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Акціонери банку, цілі, умови надання кредитів, фонди ЄБРР. Головні напрями Діяльності ЄБРР в Україні. Європейський Інвестиційний банк (ЄІБ), особливості його діяльності.

Регіональні банки реконструкції та розвитку в Африці, Азії, Латинській Америці, їх роль в кредитуванні країн, що розвиваються.

ЗМ 4. Міжнародна торгівля та формування економічної єдності світу

Тема 16. Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання

Зростання ролі міжнародної торгівлі (МТ) на сучасному етапі. МТ - важлива форма МЕВ.

Основні фактори зростання міжнародного товарообігу. Особливості розвитку МТ. Вплив НТР на структуру міжнародної торгівлі. Зміни в товарній структурі МТ. Стандартизація товарів на світовому ринку. Міжнародні товарні номенклатури. Штрихові коди. Міжнародна асоціація товарної нумерації в Європі E AN International. Асоціація "EAN-Україна".

Регіональна структура (географічний розподіл) МТ. Структура світового товарообігу за соціально-економічними угрупованнями країн. Головні причини і наслідки збільшення взаємної торгівлі промислове розвинутих країн. Роль країн, що розвиваються в МТ. Місце нових індустріальних країн (НІК) у світовій торгівлі. Країни з перехідною економікою в МТ. Проблеми реструктуризації зовнішньої торгівлі нових незалежних держав (ННД).

Монополізація світової торгівлі. Діяльність ТНК і конкурентна боротьба на світовому ринку. Види товарних ринків за ступенем монополізації. Закритий і відкритий сектори світового ринку, їх особливості.

Кон'юнктура товарних ринків - сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення і основні форми проявлення.

Ціноутворення на світовому ринку. Ціна як важливий показник кон'юнктури товарних ринків. Інтернаціональна вартість і світова ціна, її ознаки. Ціноутворюючі фактори. Множинність цін на світовому ринку. Рівні світових цін. Інформаційна система світових цін товарних ринків. Проблеми нееквівалентного обміну. Поняття "умови торгівлі" і його економічний зміст.

Види і форми МТ. Зустрічна торгівля. Міжнародні торги (тендери). Міжнародні ярмарки і виставки. Міжнародні аукціони. Особливості біржової торгівлі, її еволюція, організація і функції. Біржові товари. Найбільші міжнародні товарні біржі, їх вплив на міжнародну торгівлю. Види біржових угод. Консигнаційна торгівля.

Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Протекціонізм і лібералізація торгівлі. Засоби зовнішньоторговельної політики. Прояви дискримінації в МТ. Регіональне торговельне співробітництво.

Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торгових організацій. ГАТТ (Генеральна угода щодо тарифів і торгівлі) та ЮНКТАД (Конференція ООН з питань торгівлі й розвитку). Перетворення ГАТТ у Світову організацію торгівлі (СОТ). Реорганізація КОКОМ (Координаційна Рада з експортного контролю). Значення торгових договорів і угод у сучасних умовах. Діяльність Міжнародної торгової палати.

Передумови і особливості участі України в МТ.

Тема 17. МЕВ у сфері послуг

Значення світового ринку послуг, передумови його формування. Специфічні риси міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки.

Стан та перспективи міжнародної торгівлі ліцензіями та "ноу-хау". Види ліцензійних угод. Сучасні умови і фактори міжнародного обміну технологіями, форми їх передачі. Значення і обсяги міжнародної торгівлі ліцензіями. Особливості підготовки, оформлення і реалізації ліцензійних угод, головні країни-експортери ліцензій. Внутріфірмова ліцензійна торгівля.

Міжнародний лізинг, його види. Лізинг за терміном оренди. Особливості рентінгу. Головні країни-експортери лізингових послуг. Значення міжнародного лізингу. Міжнародні інжинірингові та консультаційні послуги. Туристські послуги на світовому ринку. Міжнародні туристські потоки. Фактори розвитку міжнародного туризму. Страхові послуги. Франчайзинг в системі міжнародних послуг. Франчайз "торгова марка". Регулювання умов використання товарних знаків, Мадридська угода про їх міжнародну реєстрацію.

Україна на міжнародному ринку послуг.

Тема 18. Міжнародні транспортні відносини

Роль транспорту в МЄВ. Види міжнародних сполучень, Міжнародні перевезення. Структура морських вантажів. Основні міжнародні морські вантажопотоки. Міжконтинентальні та внутрішньоконтинентальні перевезення вантажів. Фактори вибору транспорту для міжнародних перевезень. Міжнародні пасажирські сполучення.

Етапи і основні операції міжнародного перевезення вантажу. Суб'єкти міжнародних транспортних відносин. Особливості і умови міжнародних транспортних перевезень. Міжнародний договір перевезень. Міжнародні правила перевезень "Інкотермс - 2010". Транспортно-експедиторське посередництво.

Світовий фрахтовий ринок. Умови фрахтування. Чартерні угоди, їх види. Кон'юнктура світових цін на транспортні послуги - фрахтові ставки і тарифи. Особливості світових ринків фрахтування за видами транспорту.

Регулювання міжнародних транспортних відносин міжнародними транспортними організаціями та конвенціями.

Проблеми участі України в міжнародних транспортних послугах.

Тема 19. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків

Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЄВ. Передумови входження України до світового економічного простору. Проблеми економічної безпеки. Трансформація структури зовнішньої торгівлі. Реалізація конкурентних переваг. Стабілізація виробництва та його структурна перебудова, залучення іноземних інвестицій. Створення конкурентного середовища. Досягнення експортно-імпортової збалансованості. Зменшення рівня бартерного обміну.

Національні економічні інтереси України у сфері МЄВ: регіональні, субрегіональні і локальні. Головні напрями розвитку МЄВ:

розвиток двосторонніх міжнародних відносин, розширення участі у європейському регіональному співробітництві, співробітництво в межах СНД, членство в міжнародних організаціях. Пріоритети України в регіональному співробітництві. Проблеми співробітництва з ЄС. Нові регіональні напрями зовнішньоекономічних зв'язків України. Перспективи стабільного економічного росту України в умовах членства в СОТ.

Тема 20. Економічна єдність світу і глобальні проблеми СГ і МЄВ

Формування економічної єдності світу. Поглиблення інтернаціоналізації СГ. Роль НТР в зближенні якісних характеристик сучасного виробництва. Дематеріалізація і інтелектуалізація виробництва, зміна моделі економічного розвитку.

Глобалізація економічного розвитку і роль МЄВ в установленні зв'язків національних економік зі світовим господарством і у формуванні елементів глобальної економіки.

Світова економічна рівновага, механізм її регулювання. Рушійні сили і особливості сучасної економічної глобалізації, її головні форми. Моделі економічного розвитку. Транснаціоналізація світової економіки. Глобальні інвестиційні цикли. Глобальні проблеми СГ і МЄВ. Міжнародні економічні аспекти вирішення екологічних проблем. Шляхи розв'язання глобальної продовольчої проблеми. Глобальна ресурсно-енергетична проблема. Безпека світової економіки. Координація міжнародної економічної політики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Особливості світового господарства та міжнародних економічних відносин												
Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу "Міжнародні економічні відносини".	6	2	2			2	6	1	1			4
Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ	6	2	2			2	6	1	1			4
Тема 3. МЕВ у системі світового господарства і проблеми їх розвитку	6	2	2			2	6	1	1			4
Тема 4. Еволюційні періоди формування МЕВ	3					3	5					5
Тема 5. Середовище розвитку МЕВ	6	2	2			2	4					4
Разом за змістовим модулем 1	27	8	8			11	27	3	3			21
Змістовий модуль 2. Проблеми розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин												
Тема 6. Закони і принципи розвитку СГ і МЕВ	3					3	5					5
Тема 7. Міжнародний поділ праці, як об'єктивна основа МЕВ	6	2	2			2	7	1	1			5
Тема 8. Загальні проблеми сучасних МЕВ	3					3	5					5
Тема 9. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЕВ	6	2	2			2	7	1	1			5
Тема 10. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	6	2	2			2	6		1			5
Разом за змістовим модулем 2	24	6	6			12	30	2	3			25
Разом за модулем 1	51	14	14			23	57	5	6			46

Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Міжнародні економічні відносини в окремих сферах світового господарства												
Тема 11. Міжнародні науково-технічні відносини	6	2	2			2	4		1			3
Тема 12. Міжнародна міграція робочої сили	6	2	2			2	3					3
Тема 13. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини	3					3	3					3
Тема 14. Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух міжнародного капіталу	3					3	3					3
Тема 15. Міжнародні організації з регулювання валютних відносин	3					3	3					3
Разом за змістовим модулем 3	21	4	4			13	16		1			15
Змістовий модуль 4. Міжнародна торгівля та формування економічної єдності світу												
Тема 16. Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання	4					4	4	1				3
Тема 17. МЕВ у сфері послуг	4					4	3					3
Тема 18. Міжнародні транспортні відносини	3					3	4		1			3
Тема 19. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	4					4	3					3
Тема 20. Економічна єдність світу і глобальні проблеми СГ і МЕВ	3					3	3					3
Разом за змістовим модулем 4	18					18	17	1	1			15
Разом за модулем 2	39	4	4			31	33	1	2			30
Усього годин	90	18	18			54	90	6	8			76

5. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу "Міжнародні економічні відносини".	2
Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ	2
Тема 3. МЕВ у системі світового господарства і проблеми їх розвитку	2
Тема 5. Середовище розвитку МЕВ	2
Тема 7. Міжнародний поділ праці, як об'єктивна основа МЕВ	2
Тема 9. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЕВ	2
Тема 10. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	2
Тема 11. Міжнародні науково-технічні відносини	2
Тема 12. Міжнародна міграція робочої сили	2
Разом	18

6. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу "Міжнародні економічні відносини".	2
Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ	2
Тема 3. МЕВ у системі світового господарства і проблеми їх розвитку	2
Тема 4. Еволюційні періоди формування МЕВ	3
Тема 5. Середовище розвитку МЕВ	2
Тема 6. Закони і принципи розвитку СГ і МЕВ	3
Тема 7. Міжнародний поділ праці, як об'єктивна основа МЕВ	2
Тема 8. Загальні проблеми сучасних МЕВ	3
Тема 9. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЕВ	2
Тема 10. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	2
Тема 11. Міжнародні науково-технічні відносини	2
Тема 12. Міжнародна міграція робочої сили	2
Тема 13. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини	3
Тема 14. Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух міжнародного капіталу	3
Тема 15. Міжнародні організації з регулювання валютних відносин	3
Тема 16. Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання	4
Тема 17. МЕВ у сфері послуг	4
Тема 18. Міжнародні транспортні відносини	3
Тема 19. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	4
Тема 20. Економічна єдність світу і глобальні проблеми СГ і МЕВ	3
Разом	54

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання для студентів під час вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» має наступну **навчальну мету**:

- ✓ поставити студента в умови у яких він діє як самостійний дослідник, що визначає як сам предмет наукового пошуку, так і його шляхи;
- ✓ розгорнути перед студентом поетапно, для індивідуального виконання, цілісну лінію логіки наукового пошуку від висунення гіпотези до експериментального її доведення або заперечення.

У ході виконання індивідуального науково-дослідного завдання студент виробляє наступні конкретні науково-педагогічні вміння (і реалізовує їх у професійній сфері):

- ✓ бачення проблем теорії і практики і співвіднесення їх із конкретним фактологічним матеріалом;
- ✓ висунення доцільних ідей, уявне створення середовища для їх реалізації та передбачення можливих наслідків;
- ✓ визначення конкретних кроків щодо реалізації ідей і послідовності їх впровадження;
- ✓ бачення і здатність робити оптимальний вибір у спектрі методик дослідної діяльності.

У цілому індивідуальне науково-дослідне завдання є складовою самостійної навчальної діяльності студента як її суб'єкта і спрямоване на загальну дидактичну мету розвитку навичок самостійної науково-дослідної діяльності у руслі обраного фаху та оволодіння методиками наукових досліджень.

Зміст науково-дослідної роботи студента зводиться до написання, аналізу і редагування наукової статті, підготовки тез доповіді на студентську наукову конференцію, анотації наукової статті в межах тематики курсу.

Студент має право самостійно обрати теми індивідуальних науково-дослідних завдань, але обов'язково узгодити її з викладачем. Практична значущість роботи полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики. Тобто робота має бути актуальною для країни, регіону чи підприємства і її результати можуть повністю або частково бути впроваджені до потреб практики.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження розглядається під різними поглядами – з позицій теоретичної бази і практичних навичок, умов його реалізації, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення і т. д. – в тісному взаємозв'язку і єдиній логіці викладу.

При виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань студент повинен продемонструвати здатність до науково-дослідної роботи і уміння творчо мислити, навчитися вирішувати актуальні завдання.

У процесі виконання науково-дослідних завдань, студент має опрацювати не менше 5-10 літературних джерел з посиланням на використання певної інформації у тексті роботи. При цьому робота має бути творчою і бути спрямована на вирішення певної проблеми чи на встановлення особистого погляду автора роботи на питання, що розглядаються в роботі.

Індивідуальні науково-дослідні завдання оцінюють за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність та послідовність викладення матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) обґрунтованість висновків;
- 5) використання статистичної інформації та додаткових літературних джерел;
- 6) наявність конкретних пропозицій;
- 7) якість оформлення.

На основі виконаного індивідуального науково-дослідного завдання студент пише наукову статтю і формує тези доповіді для участі в студентській науково-практичній конференції.

Орієнтовна тематика індивідуальних науково-дослідних завдань

1. Особливості розвитку міжнародних економічних відносин та їх роль у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.
2. Головні сучасні тенденції формування світового господарства.
3. Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.
4. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Країни Організації Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР). Країни "Сімки". Три центри економічного розвитку.
5. Країни, що розвиваються: поняття, загальні риси та місце у світовій економіці. Соціально-економічна структура.
6. Країни з перехідною економікою, формування їх економічних угруповань і проблеми інтеграції у світову ринкову економіку. Країни централізованого планування.
7. Еволюція міжнародних економічних відносин як зміна їх типів. Формування світової ринкової економіки. Новий міжнародний економічний порядок.
8. Форми міжнародних економічних відносин, їх взаємозв'язок.
9. Проблеми розвитку міжнародних економічних відносин - глобальні і регіональні.
10. Місце України в системі міжнародних економічних відносин.
11. Доколоніальний період розвитку міжнародних економічних відносин. Міжнародні торговельні зв'язки стародавнього світу.
12. Міжнародні економічні відносини епохи середньовіччя. Зовнішньоторговельні відносини при феодалізмі. Зовнішньоекономічні зв'язки Київської Русі та Гетьманської держави. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Сходу.
13. Новий (неоколоніальний) період розвитку всесвітніх економічних зв'язків. Світогосподарські зв'язки в найновіший період. Зростання єдності світового господарства.
14. Поняття середовища міжнародних економічних відносин, його структура і особливості. Природно-географічне середовище.
15. Економічне середовище формування міжнародних економічних відносин, стан ринкових відносин країн і особливості їх взаємовідносин. Економічні регулятори.
16. Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики і економіки в міжнародних економічних відносинах.
17. Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку міжнародних економічних відносин. Інфраструктура сучасних міжнародних економічних відносин.
18. Особливості дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні. Протилежні сторони міжнародних економічних відносин.
19. Головні економічні закони розвитку міжнародних економічних відносин.
20. Поняття та система принципів розвитку міжнародних економічних відносин.
21. Система міжнародного поділу праці та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах.
22. Міжнародний поділ праці – вихідна основа розвитку міжнародних економічних відносин; форма прояву суспільного поділу праці.
23. Етапи розвитку міжнародного поділу праці, фактори його поглиблення.
24. Вплив технологічної революції на міжнародний поділ праці.
25. Проблеми і передумови участі України в міжнародному поділі праці.
26. Глобальні і регіональні проблеми сучасності у міжнародних економічних відносинах.
27. Соціально-економічні та політичні особливості розвитку міжнародних економічних відносин сучасного періоду: від конфронтації до співробітництва. Нові горизонти європейського співробітництва.

28. Країни "третього світу" у системі міжнародних економічних відносин. Суперечності НМЕП та його еволюція.
29. Загострення діалогу "Північ-Південь".
30. Ісламський фактор розвитку міжнародних економічних відносин. Проблеми інтеграції нових незалежних держав у світові міжнародні зв'язки.
31. Проблеми зовнішньої заборгованості в міжнародних економічних відносинах.
32. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості.
33. Лібералізація зовнішньої торгівлі – загальна проблема сучасних міжнародних економічних відносин.
34. Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК. Проблеми розвитку міжсистемних та внутрішньосистемних діалогів.
35. Міжнародні економічні організації та їх роль в системі міжнародних економічних відносин.
36. Економічна діяльність ООН, її рівні. Система головних органів ООН. Генеральна Асамблея. Економічна і соціальна рада ООН (ЕКОСОР).
37. Міжнародні економічні організації поза системою ООН. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). "Велика сімка". Група десяти "Паризький клуб".
38. Міждержавні загальноекономічні і політичні організації країн, що розвиваються. Організація американських держав, Організація африканської єдності, Організація ісламська конференція. Ліга арабських держав.
39. Міждержавні галузеві організації. Організація держав-експортерів нафти та її арабська група, Рада з нафти, Асоціації судновласників, вантажовідправників. Міждержавні організації в галузі сільського господарства.
40. Міжнародні об'єднання підприємств. Україна і міжнародні економічні організації.
41. Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Міжнародний рух капіталу. "Інвестиційний клімат". Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби.
42. Головні форми виробничого співробітництва. Роль НТР у його поглибленні. Міжнародна спеціалізація, міжнародне виробниче кооперування, співробітництво на компенсаційній основі.
43. ТНК - головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх суть, еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішнього корпоративного обміну.
44. Спільні підприємства. Передумови і особливості розвитку спільного підприємництва. Вільні економічні зони.
45. Науково-технічне співробітництво як форма міжнародних економічних відносин. Передумови, традиційні і нові форми. Міжнародний рух технологій та механізм її передачі. Спільні наукові дослідження. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи.
46. Інтернаціоналізація науково-технічного співробітництва. Міжнародні науково-технічні програми. Проблеми в діалозі "Схід-Захід". Перспективи включення науково-технічного потенціалу України в міжнародні науково-технічні зв'язки.
47. Поняття міжнародної міграції робочої сили, рушійні сили і етапи розвитку. Види міжнародної міграції. Міжнародний ринок "золотих комірців" і проблема "відпливу умів".
48. Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння і експорту. Міжнародні монополії і ринок праці.
49. Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці і її роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих.
50. Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність і елементи.
51. Еволюція світової валютної системи.
52. Сутність валютно-фінансових відносин і механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Баланс міжнародної заборгованості, її види.

53. Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків.
54. Міжнародний рух капіталу як форма міжнародних економічних відносин. Різновиди формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів, його функції
55. Сутність та особливості розвитку євrorинку. Євровалюта. Фактори розвитку євrorинку та його сектори.
56. Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони. Система СВІФТ.
57. Регіональні зміни у сфері зовнішніх позичань. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.
58. Міжнародна координація валютних відносин. Сутність міжнародного регулювання та його цілі.
59. Група Світового банку. Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Міжнародна асоціація розвитку, Багатостороннє інвестиційно-гарантійне агентство, Міжнародний валютний фонд.
60. Банк міжнародних розрахунків у системі регулювання валютно-кредитних відносин. Група десяти ("Паризький клуб"). Лондонський клуб.
61. Європейський банк реконструкції та розвитку.
62. Регіональні банки реконструкції та розвитку в Африці, Азії, Латинській Америці, їх роль в кредитуванні країн, що розвиваються.
63. Міжнародна торгівля – важлива форма міжнародних економічних відносин.
64. Регіональна структура міжнародної торгівлі. Структура світового товарообігу за соціально-економічними угрупованнями країн.
65. Монополізація світової торгівлі. Діяльність ТНК і конкурентна боротьба на світовому ринку. Види товарних ринків за ступенем монополізації.
66. Кон'юнктура товарних ринків - сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення і основні форми проявлення.
67. Ціноутворення на світовому ринку. Ціноутворюючі фактори. Множинність цін світового ринку.
68. Види і форми міжнародної торгівлі. Зустрічна торгівля. Міжнародні торги (тендери). Міжнародні ярмарки і виставки. Міжнародні аукціони.
69. Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Протекціонізм і лібералізація торгівлі. Засоби зовнішньоторговельної політики.
70. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торгових організацій (ГАТТ, ЮНКТАД, СОТ, КОКОМ).
71. Передумови і особливості участі України в міжнародній торгівлі.
72. Значення світового ринку послуг, передумови його формування.
73. Стан та перспективи міжнародної торгівлі ліцензіями та "ноу-хау".
74. Міжнародний лізинг, його види.
75. Туристські послуги на світовому ринку.
76. Україна на міжнародному ринку послуг.
77. Роль транспорту в міжнародних економічних відносинах. Особливості і умови міжнародних транспортних перевезень. "Інкотермс - 2010".
78. Світовий фрахтовий ринок. Чартерні угоди, їх види. Кон'юнктура світових цін на транспортні послуги – фрахтові ставки і тарифи.
79. Регулювання міжнародних транспортних відносин. Проблеми участі України в міжнародних транспортних послугах.
80. Національні економічні інтереси України у сфері міжнародних економічних відносин: регіональні, субрегіональні і локальні. Головні напрями розвитку:
81. Розвиток двосторонніх міжнародних відносин, розширення участі у європейському регіональному співробітництві, членство в міжнародних організаціях.
82. Формування економічної єдності світу. Поглиблення інтернаціоналізації. Роль НТР в зближенні якісних характеристик сучасного виробництва.

83. Глобалізація економічного розвитку і роль міжнародних економічних відносин в установленні зв'язків національних економік зі світовим господарством і у формуванні елементів глобальної економіки.
84. Світова економічна рівновага, механізм її регулювання.
85. Глобальні проблеми міжнародних економічних відносин.

8. Методи навчання

Для вивчення курсу використовуються традиційні методи навчання. Вивчення дисципліни здійснюється шляхом проведення лекційних занять, під час практичних занять, науково-практичних семінарів, розгляду конкретних ситуацій (case method), шляхом самостійного опрацювання матеріалу, виконання індивідуальних завдань та використання наочних матеріалів.

Формами організації освітнього процесу під час вивчення дисципліни є навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка і контрольні заходи.

Під час навчання і викладання використовуються студентоцентризований, проблемно- і професійно-орієнтований, комунікативний, міждисциплінарний підходи, ініціативне самонавчання і **наступні методи:** лекції, які включають бесіди і презентації, практичні заняття, семінари, інтерактивні заняття (робота в малих групах, кейс-метод, ділові ігри, тренінги, мозковий штурм та ін.), індивідуальні заняття, консультації з викладачами, самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle.

Завдяки оптимально обраним формам і методам навчання й викладання забезпечується досягнення заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Викладання лекційного матеріалу з курсу поєднується з практичними заняттями та самостійною роботою студентів. Лекційні заняття носять інтерактивний науково-пізнавальний характер і забезпечують теоретичне підґрунтя курсу, розкривають зміст основних понять та методів. Практичні заняття передбачають використання теоретичного матеріалу для обговорення дискусійних питань, розв'язання та аналізу задач, розробки стратегічних напрямів управління інвестиційними ресурсами. Вони проводяться в малих групах: поширеними є кейс-метод, ситуаційні завдання, ділові ігри, підготовка презентацій. Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється через університетське модульне середовище освітнього процесу Moodle.

Індивідуальна робота студентів при вивченні курсу проводиться у таких формах: підготовка до практичних занять, контрольних робіт, модульно-рейтингового контролю; вивчення тем або окремих питань, що виносяться для самостійної роботи; ознайомлення із законодавчими та нормативними актами України; підготовка індивідуального науково-дослідного завдання; підготовка до іспиту.

9. Методи контролю

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни використовують різні методи і форми контролю.

Найпоширенішими **методами контролю є:** опитування (усний і письмовий контроль), модульний контроль, тестовий контроль, практична перевірка презентацій наукових проектно-дослідних робіт, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

З курсу «Міжнародні економічні відносини» перевірка й оцінювання знань студентів проводиться в таких формах:

1. Оцінка роботи у ході семінарських занять.
2. Оцінка виконаних індивідуальних науково-дослідних завдань.
3. Проміжний контроль.
4. Проведення підсумкового контролю засвоєння курсу.

Підсумкова оцінка з дисципліни складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час семінарських занять, оцінки за виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, та оцінки за виконання завдань проміжного і підсумкового контролю. Розподіл основних балів, які отримують студенти за час вивчення курсу ілюструє табл.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																							Сума	
Змістовий модуль 1. Особливості світового господарства та міжнародних економічних відносин					Змістовий модуль 2. Проблеми розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин					Змістовий модуль 3. Міжнародні економічні відносини в окремих сферах світового господарства					Змістовий модуль 4. Міжнародна торгівля та формування економічної єдності світу					ІНДЗ				Підсумковий тест (екзамен)
																				написання наукової статті	тези доповіді на студентську конференцію	разом		
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	написання наукової статті	тези доповіді на студентську конференцію	разом	Підсумковий тест (екзамен)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20					
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	6	4	10	30	100

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів

Поточне оцінювання знань студентів здійснюють під час проведення семінарських занять. Воно спрямоване на перевірку підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- 2) виконання індивідуальних завдань;
- 3) виконання завдань проміжного контролю.

Викладач контролює якість і систематичність виконання самостійної роботи та активність на семінарських заняттях. Оцінювання проводять за 4-бальною шкалою за такими критеріями:

- 1) розуміння і повноту засвоєння теорії та методології проблем, пов'язаних із практикою;
- 2) рівень засвоєння матеріалу з дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою науково-практичною літературою;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні ситуаційних та розрахункових задач;
- 5) логіку, структуру, стиль викладу матеріалу, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінка «відмінно» ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної доповіді до усіх п'яти зазначених критеріїв. Відсутність окремої складової знижує оцінку студента на відповідну кількість балів.

При оцінюванні науково-дослідних і практичних завдань увага приділяється правильності, повноті викладу, якості та самостійності виконання, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу).

Рівень знання матеріалу, оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою

переведення показників успішності знань студентів конвертується в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл.).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
82-89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
74-81	C	Добре – правильна робота з певною кількістю помилок
64-73	D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю помилок
60-63	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії
35-59	FX	Незадовільно – потрібно доопрацювати на перездачу
0-34	F	Незадовільно – обов'язковий повторний курс

Індивідуальні науково-дослідні завдання оцінюють за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність та послідовність викладення матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) обґрунтованість висновків;
- 5) використання статистичної інформації та додаткових літературних джерел;
- 6) наявність конкретних пропозицій;
- 7) якість оформлення.

Враховуючи те, що питома вага оцінки кожного з видів навчальної роботи студента у підсумковій (загальній) оцінці визначається, виходячи із їх вагомості у теоретичній та практичній підготовці фахівця, структури та змісту навчальної дисципліни, кількість балів розподілено так:

ОЦІНКА ВИДІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З КУРСУ «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

№ п/п	Вид навчальної діяльності	Оцінка, балів
	Обов'язкові бали	
1.	Виступ на семінарському занятті за змістовим модулем	0 – 4 балів
2.	Розв'язування задач, виконання вправ	0 – 5 балів
3.	Вчасне виконання модульних контрольних заходів	0 – 10 балів
	За вибором студента	
1.	Підготовка письмового реферату (не більше одного з дисципліни)	1 – 7 балів
2.	Участь у I турі Всеукраїнської олімпіади	5 балів
3.	Виступ з доповіддю на студентській науковій конференції	7 балів
4.	Участь у конкурсі студентських наукових робіт	8 балів
5.	Участь у II турі Всеукраїнської олімпіади	10 балів
6.	Підготовка електронних версій методичного забезпечення навчальної дисципліни	до 10 балів
	Заохочувальні бали	
1.	Публікація статті у фаховому виданні за напрямом навчальної дисципліни	15 балів
2.	Призове місце на 2 етапі Всеукраїнської предметної олімпіади чи конкурсу студентських наукових робіт	20 балів
3.	Призове місце у I турі Всеукраїнської студентської олімпіади	5 балів
4.	Заохочувальні бали за творчий підхід до навчання	1 – 5 балів

11. Методичне забезпечення

1. Пітель Н.Я. Міжнародні економічні відносини. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів спеціальностей 073 «Менеджмент», 281 «Публічне управління та адміністрування», Умань: УНУС. 2019. 23 с.
2. Пітель Н.Я. Міжнародні економічні відносини. Методичні вказівки для вивчення курсу студентами спеціальностей 073 «Менеджмент», 281 «Публічне управління та адміністрування», Умань: УНУС. 2019.

12. Рекомендована література

Базова

1. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства/ М.І. Дідківський. — К.: Знання, 2006. — 462 с.
2. Експорт. Імпорт. Транзит: Митне оформлення товарів / Упорядник О.В.Старцев. – К.: Істина, 2001. – 125 с.
3. Жук М.В. Комерційні відносини України: розвиток експортного потенціалу/ М.В. Жук. – Чернівці: Рута, 2004. - 268 с.
4. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини/ Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. - К.: Знання, 2013. - 469 с.
5. Логистика, эффективность и риски внешнеэкономических операций/ [Захаров К.В., Циганок А.В., Богарников В.П., Захаров Ф.К.]. – К.: ИНЭКС, 2001. – 297 с.
6. Мир на рубеже тысячелетий (прогноз развития мировой экономики до 2015 г.) - М.: Изд. Дом "Новый век", 2001. - 592 с.
7. Мировая экономика и международные экономические отношения : учебник/ под ред. проф. А.С. Булатова, проф. Н.Н. Ливенцева. — М. : Магистр, 2008. — 654 с.

8. Михневич С.И. Многосторонняя система регулирования международных торгово-экономических отношений/ С.И. Михневич. - Минск, 2000. -192 с.
9. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: Практикум/ [Козик В.В., Панкова Л.А., Григор'єв О.Ю., Босак А.О.] - К.: Вікар, 2006. - 589 с.
10. Міжнародна економіка/ [Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. та ін.]. – Вид. 2-ге, та доп. – Київ: Центр навчальної літератури. 2004. – 235 с.
11. Міжнародні економічні відносини: Система регулювання міжнародних економічних відносин/ [А.С. Філіпенко, І.Б. Бурковський, В.С. Будкін та ін.]. – К., 1994. – 246 с.
12. Міжнародні організації/ [Ковалевський В.В., Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Кутайні З. та ін. - К.: ЦУЛ, 2007. – 440 с.
13. Перспективы развития региональной экономики. Европа. Преодоление шоков. Обзоры мировой экономики и финансов. – Вашингтон, МВФ, 2008. – 91 с.
14. Петровская Л.М. Модели открытой экономики и стабилизационная политика/ Л.М. Петровская. - Минск: БГУ, 2000. – 259 с.
15. Петрушкевич Е.Н. Теории структурной адаптации слаборазвитых стран. Теории интерэкономики/ Петрушкевич Е.Н. - Мн.: БГЭУ, 2001. - 46 с.
16. Погорелецкий А.И. Экономика зарубежных стран/Погорелецкий А.И. - С.-Пб.,2000. – 342 с.
17. Постиндустриальный мир и Россия /Отв. ред. В.Г.Хорос, В.А.Красильщиков. - М.: Эдиториал УРСС, 2001. - 616 с.
18. Пузакова Е. П. Мировая экономика/ Е. П. Пузакова. – Феникс, Ростов-на-Дону, 2001. – 365 с.
19. Раджабова З.К. Мировая экономика/ З.К. Раджабова. - М:ИНФРА-М, 2002.- 320 с.
20. Семенов К.А. Международные экономические отношения/ К.А. Семенов. - М., 2001. - 336 с.
21. Спиридонов И.А. Мировая экономика/ И.А. Спиридонов. - М: ИНФРА-М, 2002. - 256 с.
22. Стиглиц Дж. Ю. Справедливая торговля для всех. Как торговля может содействовать развитию/ Жд.Ю. Стиглиц, Е. Чарлтон. – М.: Весь Мир, 2007. – 280 с.
23. Уваров В.В. Стратегический менеджмент и глобализация мировой экономики/В.В. Уваров, И.Н. Пятибратов. - М., 2001. - 283 с.
24. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С.Філіпенко, В.С.Будкін, А.С.Гальчинський та ін. – К.: Либідь, 2002. – 312 с.
25. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія/ А.С. Філіпенко.– К.: Либідь, 2008. – 408 с.
26. Шевчук В. О. Міжнародна економіка: теорія і практика / В. О. Шевчук. - К.: Знання, 2008. - 663 с.
27. Шнипко О.С. Національна конкурентоспроможність: сутність, проблеми, механізми реалізації/ О.С. Шнипко. – К.: Наук. думка, 2003. - 334 с.
28. Горбач Л. М. Міжнародні економічні відносини. Л. М. Горбач, О. В. Плотніков. -К.: Кондор, 2009 - 264с.
29. Пивоваров С.Э. Международный менеджмент/ С.Э. Пивоваров . – СПб, Питер, 2009. – 656 с.
30. Толкачев С.А. Международная экономика/ С.А. Толкачев . – М.: Компания спутник плюс, 2010. – 80 с.

Допоміжна

1. Андрианов В. Новая архитектура глобальной финансовой и экономической системы/ В. Андрианов//Маркетинг. – 2009. - №2. – С. 3-9.
2. Арестов О. Интеграционные процессы в странах СНГ в условиях мирового экономического кризиса/ О. Арестов// Международная экономика. – 2009. - №4. – С. 13-17.
3. Бурлай Т.В. Шокові ефекти економічної конвергенції в розвитку новоінтегрованих країн ЄС/Т.В. Бурлай// Економіка і прогнозування. – 2009. - №2. – С. 23-35.

4. Гайдучкий П.І. Глобалізація економічної рецесії та фінансової нестабільності/П.І. Гайдучкий, К.В. Паливода// Фінанси України. – 2008. – №1. – С. 24-32.
5. Гладков И. Становление МЕРКОСУР: успехи и трудности на пути крупнейшей интеграционной группировки Латинской Америки/ И. Гладков, Н. Нуньес-Саранцева// Международная экономика. – 2009. - №5. – С. 29-45.
6. Глазьев С. Перспективы экономического развития СНГ при интеграционном и инерционном сценариях взаимодействия стран-участниц/ С. Глазьев, Ф. Клоцвог// Российский экономический журнал. – 2008. - №7-8. – С. 24-34.
7. Годин Ю. Россия и СНГ: геополитические вызовы/ Ю. Годин// Мировая экономика и международные отношения. – 2009. - №4. – С. 90-94.
8. Добаев И. «Новый терроризм»: глобализация и социально-экономическое расслоение/ И. Добаев, П. Добаев// Мировая экономика и международные отношения. – 2009. - №5. – С. 108-113.
9. Загашвили В. Государство на новом этапе экономической глобализации/ В Загашвили// Мировая экономика и международные отношения. – 2009. - №5. – С. 43-51.
10. Захаров А.А. Украина в системе Всемирной торговой организации: первые результаты и проблемы/ А.А. Захаров // Международная экономика. – 2009. - №6. – С. 61-67.
11. Зевин Л. Глобализм и регионализм в контексте экономического роста/Л. Зевин// Мировая экономика и международные отношения. – 2009. - №6. – С. 43-53.
12. Кобринская С.М. Актуальность применения инструментов внешнеторгового финансирования АПК/С.М. Кобринская// Аграрная наука. – 2009. - №5. – С. 2-4.
13. Ковальова Ю.М. Практичні приклади функціонування кластерів у світі/ Ю.М. Ковальова, Н.В. Алишева// Механізм регулювання економіки. – 2009. - №3. – С. 92-100.
14. Ларионов Е. Устойчивое развития Африки: применимость данного подхода и возможные альтернативы/Е. Ларионов // Международная экономика. – 2009. - №5. – С. 54-59.
15. Сарана Ю.О. Оцінка впливу факторів глобалізації на динаміку розвитку національних систем/ Ю.О. Сарана// Економіка, фінанси, право. – 2009. - №6. – С. 3-7.
16. Стрелков Л. Демократия или практический интерес: политика ЕС в отношении стран АКТ// Мировая экономика и международные отношения. – 2009. - №6. – С. 67-72.
17. Вишнівська Б.В. Стан інвестицій зовнішньоекономічної діяльності України/ Б.В. Вишнівська// Вісник СНАУ. 2009. – Вип. 4(35). – С. 88-91.

13. Інформаційні ресурси

1. База даних «Законодавство України». – Веб сайт Верховної ради України: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Міністерства економіки [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
3. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.worldbank.org.ru>
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
5. Електронна бібліотека Київського національного економічного університету [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ubooks.com.ua/>